

PRISBESTEMMELSER FOR BRENNTORV.

1. Prisdirektoratets kunngjøring nr. 120 av 21. mai 1941.

I medhold av anordning om prisregulering av 12. september 1940 fastsettes hermed følgende prisbestemmelser for brenntorv:

§ 1.

Priser ved salg fra produsent.

Ved salg av brenntorv fra produsent må det ikke tas eller kreves høyere priser enn her fastsatt:

For maskintorv:

Kr. 18,00 pr. m ³ for torv med inntil 30 % vann.		
» 16,50	—»—	30—35 % vann.
» 15,00	—»—	35—40 % vann.

For stikkertorv:

Kr. 11,00 pr. m ³ for torv med inntil 30 % vann.		
» 10,00	—»—	30—35 % vann.
» 9,00	—»—	35—40 % vann.

Disse priser gjelder for alminnelig god brenntorv. For torv av dårligere kvalitet skal det gjøres rimelig fradrag i prisene.

Ved salg som det skal svares omsetningsavgift av til staten, kan det tas priser som ligger inntil 1/9 høyere enn de som ovenfor er fastsatt.

§ 2.

Leveringsvilkår.

De priser som er fastsatt i § 1 gjelder opplastet jernbane eller dampskip.

Dersom produsenten leverer torven tilkjørt forbruker, kan han regne de priser som er satt i § 1 for torven opplastet på kjøretøy på bilvei eller i båt. I tillegg til denne pris kan han regne rimelig vederlag for transporten til forbruker. Kontrollnemnda på forbrukerens sted kan treffe nærmere bestemmelse om tilleggets størrelse.

§ 3.

Priser ved salg fra detaljist.

Kontrollnemndene på de steder der det forhandles brenntorv, kan treffe bestemmelser til regulering av prisene for torv ved salg fra forhandler av brensel. Prisene skal fastsettes på grunnlag av maksimalprisene for salg fra produsent med tillegg av gjennomsnittlige transportutgifter og bruttofortjeneste til dekning av andre omkostninger og rimelig nettoavkastning. Ved salg som det skal svares omsetningsavgift av til staten, kan det tas priser som ligger inntil 1/9 høyere enn de priser som blir fastsatt etter bestemmelsene foran. Kontrollnemnda kan fastsette bestemmelser til utjevning av forskjell i transportutgifter hos de forskjellige handlende.

Kontrollnemndene skal i tilfelle regulering iverksettes, treffe bestemmelse om hvem som skal regnes for forhandler av torv etter denne paragraf og føre liste over dem. Bare de som kontrollnemnda har ført opp på denne liste, kan beregne slike priser som fastsatt etter første ledd.

Kontrollnemndene kan også treffe andre bestemmelser til regulering av torvomsetningen i distriktet ved salg av torv fra andre enn produsent.

Saker om regulering av priser og omsetningsforhold for brenntorv kan kontrollnemnda forelegge for det sakkyndige utvalg som er opprettet for vedomsetningen.

§ 4.

Kontrollnemndene skal snarest mulig sende melding til Prisdirektoratet og fylkesmannen om de vedtak de treffer etter § 2 og om pris- og omsetningsregulering etter § 3. Meldingen skal være ledsaget av utførlig redegjøring for grunnlaget for vedtaket.

Prisdirektoratet og fylkesmennene kan når som helst endre eller oppheve ethvert vedtak som en kontrollnemnd har gjort etter bestemmelsen i denne kunngjøring.

§ 5.

Unntak.

Fylkesmennene kan for sine distrikter gjøre de endringer i bestemmelsene i denne kunngjøring som de anser nødvendige av hensyn til de lokale forhold. De kan også gjøre unntak fra bestemmelsene.

Vedtak av en fylkesmann etter denne paragraf skal straks sendes inn til Prisdirektoratet med nødvendig begrunnelse. Direktoratet kan endre eller oppheve fylkesmannens vedtak.

§ 6.

Ikrafttreden.

Disse bestemmelser trer i kraft straks. Samtidig oppheves Kontrollkontorets kunngjøring av 18. september 1940 om maksimalpriser for brenntorv. De vedtak fylkesmenn og kontrollnemnder har truffet i medhold av kunngjøringen, skal fortsatt gjelde etter denne kunngjøring inntil de blir endret eller opphevet i medhold av den.

Overtredelse av de bestemmelser som er gitt i eller i medhold av disse forskrifter eller opprettholdt ved dem, kan medføre straff- og inndragningsansvar etter § 14 og § 15 i anordning om prisregulering av 12. september 1940.

2. Bemerkninger til bestemmelsene.

De nye priser på torv ligger 20 % over de priser som gjaldt i forrige sesong. Denne prisforhøyelse er gjennomført dels for å skaffe

produsentene dekning for den betydelige øking i kjøreomkostningene som har funnet sted i løpet av det siste året, dels for å stimulere torvproduksjonen. Med det økte behov for innenlandsk brensel og de høye vedpriser er det av stor betydning at torvproduksjonen kan bli øket, særlig i de skogfattige distrikter. Produksjonsomkostningene og behovet for torv er temmelig forskjellig i de forskjellige deler av landet. For å gi adgang til en tilpasning av prisbestemmelsene etter slike lokale forhold, gir de nye bestemmelser fylkesmennene fullmakt til å gjøre de nødvendige endringer for sine distrikter og til å gjøre unntak fra bestemmelsene. Fullmakten til å gjøre unntak fra bestemmelsene sikter i første rekke på å gi fylkesmennene adgang til å dispensere fra prisene i de tilfelle da torven er av usedvanlig god kvalitet i forhold til volum og vanninnhold.

DET DANSKE HEDESELSKAB 1866—1941.

DET DANSKE HEDESELSKAB fylte 75 år i vår, men tanken og ønsket om å nytte hedene er atskillig eldre. Både privatfolk og det offentlige hadde tanken framme. Prøver ble også gjort, men som oftest fra den gale enden, og resultatene ble deretter. Heden motstod angrepene og ble liggende som det trøstesløse øde den hadde vært fra alders tid.

Eksperimentet med massekolonisering ved utlendinger var vel et av de sørgeligste kapitler i hedens historie. Planen var å få tyske hedebonder til å kolonisere, men de som kom, var folk med små eller ingen forutsetninger for å klare oppgavene. 256 familier var det som kom i 1759. I 1767 var det 130 igjen. En del ble likevel dyrket, og etterkommere av disse tyske innvandrere lever ennå på heden. Men der en sammenheng på en annen måte også. Kolonistene, som var reformerte, hadde sin egen prest. Han skrev i 1797: «Den der kunde være saa lykkelig at udfinde et Middel til at skabe gunstige Enge paa Heden, vilde vise Folkene der en stor Velgærning og fortjene en offentlig Belønning». Denne presten var J. M. Dalgas av fransk hugenottslekt. Hans sønnesønn var Enrico Mylius Dalgas, som ble «Hedens Velgører» — fransk av ætt og navn, men dansk i hjerte og sinn.

Enrico Dalgas var som offiser med i krigen 1864; tapet og uretten gikk hardt inn på ham, men brøt ham ikke ned, — tvert imot. Tapet gjorde at tanken om å gjøre hedene fruktbare tok fast form og ble satt ut i livet.

Det danske Sønderjylland var omkring 4539 km² og i Jylland lå 7375 km² udyrket jord. Her lå oppgaven, den ble tatt opp, og den ble løst.